

Oikeustapauskokoelma

Asia C-389/21 P

**Euroopan keskuspankki (EKP)
vastaan
Crédit lyonnais**

Unionin tuomioistuimen tuomio (ensimmäinen jaosto) 4.5.2023

Muutoksenhaku – Talous- ja rahapolitiikka – Luottolaitosten vakavaraisuusvalvonta – Asetus (EU) N:o 575/2013 – Vähimmäisomavaraisuusasteen laskenta – Vastuiden määrä – 429 artiklan 14 kohta – Tietyt edellytykset täyttävien vastuiden jättäminen laskennan ulkopuolelle – Luvan osittainen epääminen – Euroopan keskuspankin (EKP) harkintavalta – Kumoamiskanne – Ilmeinen arviointivirhe – Tuomioistuinvalvonta

1. *Talous- ja rahapolitiikka – Talouspolitiikka – Unionin finanssialan valvonta – Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimukset – Maksuvalmiusvaatimukset – Vähimmäisomavaraisuusaste – Laskenta – Mahdollisuus jättää ulkopuolelle tietyt vastuut julkisoikeudellisille laitoksille – Euroopan keskuspankin päätös poikkeusluvan epäämisestä – Tuomioistuinvalvonta – Ulottuvuus – Rajat*
(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 575/2013 429 artiklan 14 kohta)

(ks. 55, 56, 65–75 ja 89 kohta)

2. *Talous- ja rahapolitiikka – Talouspolitiikka – Unionin finanssialan valvonta – Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimukset – Maksuvalmiusvaatimukset – Vähimmäisomavaraisuusaste – Laskenta – Mahdollisuus jättää ulkopuolelle tietyt vastuut julkisoikeudellisille laitoksille – Toimivaltaisten viranomaisten harkintavalta – Euroopan keskuspankin päätös poikkeusluvan epäämisestä – Velvollisuus tutkia huolellisesti ja puolueettomasti kaikki käsiteltävänä olevan tapauksen kannalta merkitykselliset seikat*
(Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen N:o 575/2013 429 artiklan 14 kohta)

(ks. 57, 92–94, 100, 101, 106 ja 121–123 kohta)

3. *Muutoksenhaku – Perustelluksi todettu valitus – Unionin tuomioistuin ratkaisee pääasian – Ulottuvuus – Kumoamisperusteen hylkääminen ensin kumoamistuomiossa – Kyseisen hylkäämisen perusteluja ei ole riitautettu liitännäisvalituksessa – Seuraus – Uuden tutkinnan epääminen*
(Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 176 artikla ja 178 artiklan 1 kohta)

Tiivistelmä

Unionin tuomioistuin vahvistaa EKP:n päätöksen kieltää jättämästä Crédit lyonnais'n vähimmäisomavaraisuusasteen laskennan ulkopuolelle 34 prosenttia sen vastuista Caisse des dépôts et consignationsille

Unionin tuomioistuin kumoo unionin yleisen tuomioistuimen päinvastaisen tuomion, koska unionin yleinen tuomioistuin ylitti valvontatehtävänsä rajat korvaamalla EKP:n tekemän arvioinnin omalla arvioinnillaan Crédit lyonnais'hen kohdistuneesta kiireellisten myyntien riskistä

Crédit lyonnais on Ranskan oikeuden mukaan perustettu osakeyhtiö, jolla on lupa toimia luottolaitoksena. Kyseinen luottolaitos on Crédit agricole SA:n tytäryhtiö ja sellaisena Euroopan keskuspankin (EKP) suoran vakavaraisuusvalvonnan alainen.

Crédit agricole pyysi 5.5.2015 omasta puolestaan ja Crédit agricole -konserniin kuuluvien yhteisöjen, muun muassa Crédit lyonnais'n, puolesta EKP:ltä lupaa jättää vähimmäisomavaraisuusasteen laskennan ulkopuolelle¹ Ranskan julkiselle laitokselle Caisse des dépôts et consignationsille (jäljempänä CDC) olevat vastuut, jotka perustuvat tietyille säästötileille tehtyihin talletuksiin (jäljempänä yhdessä säännellyt talletukset), jotka on Ranskan lainsäädännön mukaan siirrettävä CDC:lle.

EKP:n 24.8.2016 tekemä päätös, jolla EKP oli kieltäytynyt myöntämästä Crédit agricolelle sen hakemaa lupaa, kumottiin unionin yleisen tuomioistuimen tuomiolla.² Kyseisen tuomion jälkeen Crédit agricole uudisti EKP:lle tekemänsä hakemuksen saada lupa jättää laskennan ulkopuolelle vastuunsa CDC:lle. EKP antoi 3.5.2019 tekemällään päätöksellä³ Crédit agricolelle ja Crédit agricole -konserniin kuuluville yhteisöille, Crédit lyonnais'ta lukuun ottamatta, luvan jättää vähimmäisomavaraisuusasteen laskennan ulkopuolelle kaikki vastuunsa CDC:lle. Crédit lyonnais sai sitä vastoin luvan jättää niistä laskennan ulkopuolelle vain 66 prosenttia. Riidanalaisessa päätöksessä EKP katsoi, että sillä oli harkintavaltaa käsiteltävässä asiassa, ja sovelsi menetelmää, jossa se otti huomioon kolme seikkaa eli Ranskan keskushallinnon luottokelpoisuuden, kiireellisten myyntien riskin ja CDC:lle olevien vastuiden keskittymisen tason.

Crédit lyonnais'n kanne, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen kumoamista siltä osin kuin siinä kieltäydyttiin antamasta Crédit lyonnais'lle lupaa jättää vähimmäisomavaraisuusasteen laskennan ulkopuolelle kaikki sen CDC:lle olevat vastuut, hyväksyttiin unionin yleisessä tuomioistuimessa.⁴ Tarkemmin sanoen unionin yleinen tuomioistuin totesi, että riidanalaisen päätöksen perustelua, joka perustui kiireellisten myyntien riskin tasoon, rasitti lainvastaisuus. Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että EKP:n soveltaman menetelmän kaksi muuta osaa eivät olisi voineet johtaa siihen, että EKP riidanalaisessa päätöksessä kieltäytyy antamasta Crédit lyonnais'lle lupaa jättää laskennan ulkopuolelle kaikki tämän laitoksen vastuut CDC:lle.

¹ Tällaisesta luvasta säädetään luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013 (EUVL 2013, L 176, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 10.10.2014 annetulla komission delegoidulla asetuksella (EU) 2015/62 (EUVL 2015, L 11, s. 37), 429 artiklan 14 kohdassa.

² Tuomio 13.7.2018, Crédit agricole v. EKP (T-758/16, EU:T:2018:472).

³ Päätös ECB SSM-2019-FRCAG-39 (jäljempänä riidanalainen päätös).

⁴ Tuomio 14.4.2021, Crédit lyonnais v. EKP (T-504/19, EU:T:2021:185, jäljempänä valituksenalainen tuomio).

Unionin tuomioistuin, jossa EKP haki muutosta, kumoaa valituksenalaisen tuomion ja ratkaisee asian lopullisesti hylkäämällä Crédit lyonnais'n kanteen. Unionin tuomioistuin esittää tuomiossaan selvennyksiä unionin tuomioistuinten suorittaman valvonnan tasoon niiden arvioidessa EKP:n tekemien hallinnollisten päätösten laillisuutta silloin, kun EKP:llä on laaja harkintavalta.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin tuomioistuin muistuttaa, että koska EKP:llä on laaja harkintavalta päättäessään siitä, antaako se luvan jättää tietyt edellytykset täyttävät vastuut omavaraisuusasteen laskennan ulkopuolelle vai ei, unionin tuomioistuinten tehtävänä oleva tuomioistuinvalvonta EKP:n päätöksen perustelujen perusteltavuuden osalta ei saa johtaa siihen, että ne korvaavat EKP:n arvioinnin omalla arvioinnillaan. Tuomioistuinvalvonnan tarkoituksena on varmistaa, ettei päätös perustu aineellisesti virheellisiin tosiseikkoihin eikä siihen liity ilmeistä arviointivirhettä tai harkintavallan väärinkäyttöä. Unionin tuomioistuinten on tältä osin paitsi tutkittava esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus myös tarkistettava, sisältävätkö nämä todisteet kaikki ne merkitykselliset seikat, jotka on otettava huomioon monitahoisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea niistä tehtyjä päätelmiä. Kun toimielimellä on laaja harkintavalta, menettelyllisten takeiden, joihin kuuluu toimielimen velvollisuus tutkia huolellisesti ja puolueettomasti kaikki kyseessä olevan tilanteen kannalta merkitykselliset seikat, noudattaminen on erityisen tärkeää.

Unionin tuomioistuin huomauttaa, että tehdessään oman arviointinsa säänneltyjen talletusten erityispiirteistä ja niiden yhteisvaikutuksesta unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, ettei kiireellisten myyntien riskin taso ollut niin korkea, että EKP olisi voinut sen perusteella kieltää jättämästä Crédit lyonnais'n vähimmäisomavaraisuusasteen laskennan ulkopuolelle kaikkia sen vastuita CDC:lle.

Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin ei kuitenkaan yhtäältä kyseenalaistanut EKP:n säänneltyjen talletusten erityispiirteistä tekemiä toteamuksia, jotka saivat EKP:n päättelemään, että näiden erityispiirteiden perusteella ei voitu täysin sulkea pois sitä, että Crédit lyonnais'n olisi pakko ryhtyä kiireellisiin myynteihin. Tämä koskee erityisesti EKP:n toteamuksia säänneltyjen talletusten suuresta likvidiydestä sen vuoksi, ettei näiden talletusten nostoja rajoittavaa lainsäädäntöä ollut olemassa, sekä Crédit lyonnais'n velvollisuudesta maksaa tallettajien tekemät nostot jo omien positioidensa ja CDC:n positioiden välillä tehtävän arvonokaisun kymmenen päivän viiveen aikana. Näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen päättely ei tee kyseenalaiseksi riidanalaisessa päätöksessä huomioon otettujen seikkojen aineellista paikkansapitävyyttä, luotettavuutta ja johdonmukaisuutta eikä se osoita, että nämä seikat eivät muodosta kaikkia niitä merkityksellisiä seikkoja, jotka EKP:n on ollut otettava huomioon.

Toisaalta unionin yleisen tuomioistuimen päätelmä, jonka mukaan EKP:n huomioon ottamat tiedot eivät olleet omiaan tukemaan niistä riidanalaisessa päätöksessä tehtyjä päätelmiä, perustuu sen omaan arvioon kiireellisten myyntien riskin tasosta. Tämä arviointi, joka perustuu samoihin seikkoihin, jotka EKP on ottanut huomioon, poikkeaa kyseisen toimielimen tekemästä arvioinnista osoittamatta kuitenkaan, että EKP:n arviointi olisi ilmeisen virheellinen.

Näin päätellessään unionin yleinen tuomioistuin ei ole suorittanut sille kuuluvaa ilmeiseen arviointivirheeseen kohdistuvaa valvontaa, vaan se on korvannut omalla arvioinnillaan EKP:n arvioinnin tilanteessa, jossa tällä toimielimellä on kuitenkin laaja harkintavalta.

Siltä osin kuin on lisäksi kyse unionin yleisen tuomioistuimen arvioinnista, joka koskee EKP:n perusteluja, jotka perustuvat viimeaikaisista pankkikriiseistä saatuun kokemukseen, unionin yleinen tuomioistuin ei ole osoittanut, miten toteamukset, joiden mukaan säänneltyjä talletuksia ei, toisin kuin avistatalletuksia, voida sijoittaa riskialttiisiin tai epälikvideihin omaisuuseriin, olisivat omiaan osoittamaan ilmeisen virheelliseksi EKP:n arvioinnin nostoryntäyksen riskin mahdollisuudesta, joka oli otettava huomioon analysoitaessa Crédit lyonnais'hen kohdistunutta kiireellisten myyntien riskiä. Sama koskee toteamuksia, jotka perustuvat Ranskan tasavallan säännellyille talletuksille antaman kaksinkertaisen takauksen ja direktiiviin 2014/49⁵ perustuvan vakuusjärjestelmän väliseen eroon.

Unionin tuomioistuimen mukaan tästä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on kumonnut riidanalaisen päätöksen korvaamalla Crédit lyonnais'hen kohdistunutta kiireellisten myyntien riskiä koskevan arvioinnin omalla arvioinnillaan osoittamatta, miltä osin tähän päätökseen tältä osin sisältyvää EKP:n arviointia rasittaisi ilmeinen arviointivirhe. Näin tehdessään se on ylittänyt valvontatehtävänsä rajat. Se on myös menetellyt virheellisesti katsoessaan, että EKP oli laiminlyönyt velvollisuutensa tutkia huolellisesti ja puolueettomasti kaikki kyseessä olevan tilanteen kannalta merkitykselliset seikat.

Valituksenalaisen tuomion osittaisen kumoamisen jälkeen unionin tuomioistuin ratkaisee ensimmäisessä oikeusasteessa nostetun kanteen lopullisesti. Tarkastellessaan perusteluja, jotka Crédit lyonnais on esittänyt ensimmäisessä oikeusasteessa, unionin tuomioistuin katsoo, että kun otetaan huomioon sen suoritettavaksi kuuluvan valvontatehtävän rajat EKP:llä nyt käsiteltävässä asiassa olevan laajan harkintavallan vuoksi, Crédit lyonnais ei kykene osoittamaan, että riidanalaiseen päätökseen sisältyvät EKP:n arvioinnit kiireellisten myyntien riskistä ja Ranskan keskushallinnon luottokelpoisuudesta olisivat selvästi virheellisiä. Tämän vuoksi unionin tuomioistuin vahvistaa päätöksen, jolla kielletään jättämästä Crédit lyonnais'n vähimmäisomavaraisuusasteen laskennan ulkopuolelle 34 prosenttia sen vastuista CDC:lle.

⁵ Talletusten vakuusjärjestelmistä 16.4.2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/49/EU (EUVL 2014, L 173, s. 149).